

בעזרת

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

ספר

אהל יצחק

יביל בקרבן אמרות טהורות מפנינים יקרות כפלפול והלכה
אגדה וחקקה מארזי הלכטן אדורי התורה גאונא הדור וחכמיה עם
תוספות נופך משלוי ההלכות לבית זקנים ועצירים הגל תהוק יכבדה
לחרים.

מאשר יביא עולת חודש בחדשו אל פתח האהל •
ערוך מאתי :

יצחק ה"ה קליין חתן הגאון הכדוש מהר"ח זצ"ל

דיין ונ"ל פ"ק סאטמאר פ"ח :

ירחון רבני שנה המישית ❧❧❧ חדש סיון הוברת ט

„Ohel Jiezechok“ héber havi folyóirat

Felelős szerkesztő és kiadó :

Klein Ignác rabbi-ülnök Szatmár.

— Előfizetési ára: Egész évre 6 korona. —

בהדפוס של כ"ה אנדרהס באראש נ"ו

סאטמאר תרס"ז לפ"ק

Nyomatott Boros Adolf könyvnyomdájában Szatmáron.

אלו האופנים אשר על פיהם תצא אורה

(א) חד"ת הן צהלכה הן צאגדה אקצל ודברים המנגדים לפיסקי ש"ע ומנהגי ישראל לא יתרבו אל אדלי ולהוציא ראשון וצספע הצכורה צלתי וצשא פנים והכוחצים יכחצו תורחם וחתינוהס צכחיצה חווה הערופה לא יציאנה:

(ב) וצחירו צארלנו **ששה כתריום** **רשנה** צאשכח **ששה מארה** צרוקיא **שדשה** **רובער** וצכאונאניא **ששה פראנה** צאונעריקא **שני דאלארר** והאיץ אשר ידצנו לצו לצא עה"ס עליו לשלס כסף חתינוה צווקדס לכל הפחות על רצע סנה צלתי ונעות קדוניה לא אלפוס חד"ת ועל וצכחצים כאלה לא אשוב וונכאן השוצה לרצים השואלים על דבר "השונטה":
(ג) כל איץ אשר צא עה"ס ויקריצ פרי עשתיכותיו אל פתח האהל עד ענווד אחד צכל חלי סנה אלפיס חנס ועל העודף עליו לשלס צעד ענווד שלס **שני כתריום** צארלנו וצנערך זה צשאר ארלות:

(ד) האיץ אשר הדפיס חדיית צאיזה חוצרת וימפוץ וון החוצרת אשר צו צאו דצריו עקצוענפלחעיין אחרים להפיץ צין וצכיריו יוכל להשיג כל חנושה עקצוענפי צעד כתר אחת צכחאי שידיע לו שווכה יניס קודס ראש חדש לנען אדע להדפיס יותר:

(ה) כעת לא אלפוס רק חוצרת אי צכל חודש ואס "הקונים" והעס העוונדים "צע"רה" יפנכ לרוב חטיצה אס "הכניוה" צכנווח או אחרש אורה פענויס צחודש:

ילחק קליין הונעידך:

כתמים וכפסיס יהיו ונוצאים צית:

Rabbiner Ig. Klein Szatmár, (Ungarn.)

משיב דברים

א

סאטמאר

שמחה ואורה ציוס נתן תורה. לכבוד ילדי הרב הגדול שבח עוז ומגדול חוי"צ כלה דורש כו' כנ"ח שמואר צבי אונגער רב ונשיף לעדה קהלת יעקב נעיר באסטאן (צאנזיקה):

אדשה"מ כ"ח סדר לן חורפא פלפול כדי מציגה ובתוך אחד השיחים ילא לתמוס על הרענץ [צ"ל יחכו עה"פ זכור את יום השבת] שנתן עעס לשבת על הא דק"ל עדל"ח צאמרו דעשה הוא אצטג בדך האוצג הנוקיים ועוסה צנופו ונוונטי ללץ רצו וגדלה מנלחו עהכסמור רק ונעשות רב עכ"ל והקשה כ"ח ונצ"ו ל"ב מנין שאז איור לו אצו אל תחזיר קלא ישועי לו שכלמר איש אינו ואצו חרזו כ"י עעזאל דכ"י רמונאל כ"י הא לאס"כ ס"ד ל"ח ל"ח וסא אין עשה דכיבוד אז דומה ל"ח ועשה עיי"ש ולעצת הרענץ ונה לו להשיק לניידהר אחר עשה ול"ח הלא הך עשה שיקיים לשויעי לאצו קלא יחזור הוא סב וא"ח ובכנון זה גם ל"ח גרידא אינה דומה ולע"ג.

ואמרתו לתרץ קושימו צפשיעות דהרענץ (אוצג צענו"ק ס"ס) הקשה אינו כיבוד שייך צוה לאצו כשא"נו מחזיר וכחז לפ"ש דויירי שאמר לו אצו אל תחזור רק עסיק ללכ"י ולכבודי להציא לי גזלות או לשאפי עכ"ל ונעצה להרענץ לשיטתו דוופרט כונתה הש"ס צאופן סליות לו אצו שיעסקו בכבודו בקום ועשה א"כ עולין דצרו צפשיעווקיו על הסורה יפה דהש"ס מוכנה רק להקשות מלד אין עשה דומה ל"ח ועשה — ונלד זה ה"י וקום לוור דבכא"ח איכא חרי עשין איש אינו ואצו תלמו ועשה לכבד את אצו והרענץ ערמ לתת עעס רק על חד עשה דדחי ל"ח ועש"כ צה"י עשין צלתי עעונו דהרענץ ומכרזא אמונאל דדחי למד ל"ח ונווילא גם אם העשה כשא"ח ג"כ דחי ודו"ק והאלכתי צוה צמק"ח.

3) וראיתי להדיג צקינערסו פלפול צקושי" אחת צפשיחם פ"ו ציוסנה סכו צעמן של חרומה יקלוק למה לא כיואל אחי עשה דפסק וידחה ל"ח דחרומה וכח"ג פריך הש"ס צוצמים ל"ו גצי יקדש ול"ע— והנה צפשיעות יס לתרץ עפיו"ש צשו"ת שחי הלחם למוהר"ם חג"ו צפירוק קושי" הדיק' [עירובין ק'] צונתן א' א' שנתערבו צונתן ד' ודוע לא כיואל עדל"ח והעלה כלל חדש דצונתן ומחולקין ל"ח עדל"ח כיון דהעשה צדס חמלת והל"ח צדס צכור ודוקא צמלתא דמעט צהוא גופא מוקיים העשה או שייך עדל"ח ולכאורה דצרו חמוסין ומקו"י דוצמים ל"ו ה"ל דפריך על קרא דיקדש דרשנין שאס כסולה תפסול כיואל עדל"ח והלא גם שס העשה על רק על אכילה קודש ולא על הפסול ול"ל דקצרות המוסר"ו חג"ו רק דרצבן וצוצמים קאי על וקרא קודש שפיר פריך כיואל עדל"ח מש"כ ומרצבן ל"ש צגופין ומחולקין עדל"ח וע"כ לריך לקלוק את מקומו ודו"ק היטב.

ואמ"נ עוד צוה לכאורה קשה לפיו"ש גדולי אחרונים למדש דהגם דק"ל דצא"סוכין עוצר צהכלות גרונו מ"ו לענין קיום מ"ע לכ"ע אינו מוקיים רק צהכלות מעיו [ע"י ומחשיק או"ח הע"ס] א"כ ואלו פריך הש"ס צוצמים ניחי עשה ולידחי ל"ח הא לא הוה צעידכא דעל לאו דפסולין עוצר צהכלות גרין והעשה אינו מוקיים רק צהכלות מעיו ול"ל דהש"ס כלה ליישב הצריחא דיקדש אליבא דכ"ע גם לר"ל דס"ל דג"כ צא"סוכין החיוב רק צהכלות מעיו א"כ הוי צעידכא

[וע"י חק"ה חודש שבט] ונעשה חמיכל זה תיכח צסאל איסורין אלל צחרווא לכ"ע חינו חייב צהנאות ועיו והוא לפי"ש נ"ח ציווא פ"ח גבי זר שבלע שזפין של חרווא דהחרווא נחללה צאכילת הראשון מקרא דומחו צו יחללוהו פרע לזה שמחיללת ועומדת וכי צצ"ט ס"ד מדין עדל"ת דלפ"י צחרווא חין איסור צהנאות ועיו כיון דנחללה צהנאות גרון ח"כ לכ"ע לא הוי צעידנא ומילא ל"ש לוור עדל"ה וח"כ לריד לקלוף את מקומו ודו"ק.

רבקה חמיכל פלפלת כ"ס ליי"צ צרי רש"י הצמוהין [צפסקים ל"ה] צד"ה והכהנים צחרווא אלל ישראל צחרווא לא דוני שאיסורו ונשום צל חאלל חוץ כ"ו וכל הצא אל חוכו "יתמה" צצוהו את טעונו ונ"ש לקמן על טבל לחינו יולא ונשום מהצצ"ע ומודע צציק טעווא דמהצצ"ע צחרווא ולהכ"ל י"ש לוור לפי"ש צצעה"ו דל"ש מהצצ"ע רק כשהמורה והעצירה המה צצ"א מח"כ אלס העצירה צצר נעשית וצשעת קיום המורה ליכא עצירה ל"ש מהצצ"ע ונגזל שארי ד"ש עשה דהצצה נולל דגס צשעת קיום המורה ח"כא עצירה ונעשה צחרווא צצהכחית גרונו צצר נחללה ח"כ צשעת קיום המורה כלומר צהנאות ועיו ליכא עצירה ח"ש ל"ש מהצצ"ע וע"כ הוכח רש"י לפס"ט הטעם ונשום ח"י שאיסורו ודו"ק היצ.

יצחק קל"ין המעריך.

ב חכר הרבד (צרוס"ה) מורא

אציע לפי חכמי האהל-צדקהי אוח ומלחתי קופינות שנים שיש להם נצוא להדקין ח' יולא מהכצד קניד לעוקס חצורה של הנורה והצ' יולא מהמורה מקלה הכיס צמקוס חדודי וליחת המרה צדחיקה קלה יולאת וצאה דרך הוריד המחוצר צקלס חדודה להדק. שוב צדקהי אוח ומלחתי רק קופסין אחד וכל ל"ד המורה הח"ה ה"י קנוך להכצד צצרכ"ה וצטוון וכאשה הפירתי המורה וקייבחה להכצד נמ"א שהוריד יולא מהמורה קמוך לעוקס חצורה לכצד רק צצודל ח' צדחיקה קלה היתה הליחה יולאת וכנכסת להוריד ולהדק וכאן לא היתה צל הליחה להוריד רק ע"י דחיקה מרובה וע"י לנאום לעוקס שהוא וכגון זאת מלחתי צהצצה עשות חרנגולת אלל חיותו כמה צצאו לירי לצדוק ונשום ריעוחא לא מלחתי רק וריד אחד ויולא מהכצד ולא מהמורה כל דין לריד צצור להלכה?

הגה הוריד הכולך מהכצד להדקין פעולתו לפי"ע לעכל הוהון ונוקרוו צהכלצו הוצא צצ"י ק"י ח"י ד"ה הדקין וצו נחצצרו הרצצ"א והצצ"ס אחריו וכילס הסכיונו להחיר דכן רציתא וההצ"ס קיים ע"י "והרש"ל כ"י שלריד דקדוק צצבון הטנחיס שיודעים להצין הענין על צוריו חס היא דומה ונשם לצצריה"ס ומשמע אפילו כשמחוצר לפנינו גם לכצד לריכיס קצון טנחיס לחינוי כ"י הוא זה ואפשר לחת טעם לצצר צשלמא חס זהו שפעולתו צרי לן שהוא להצ"א ליחת המרה להדקין אז חין חשש נקיבת הדקין אלל כשא"ינו צרי לן שהוא זה אנו חוששים דלמא הוא קרבא חלולה וגם חס חין חשש קרבא חלולה דהיינו שניכר שהול וריד מחוללת ח"י ח"כ חשש טע"י חלל הפס"ט מהדקין ומקלל הכצד מה שא"ל לאחר כן גבי הוריד של הכלצו כ"י פעולתו להצ"א להדקין ולא להול"א ונ"ע"לנא ח"ה ליה ומתקבל לית ליה כו"מ צנו"צ מה"ה כ"י כ"ח וצ"ח: ס"ו כ"י ח"ל מהא דאמרינן דרוב הצנלעים דרך חושט חוקס היא שא"ל לצ"א לכצד ולריחא ח"כ נקנה הדקין קשה חל אפשר לצ"א לכצד דרך וריד של הכלצו אלל חס

נחוק

נחוק צבצרה הנ"צ דמעיינלכ איז ליה וועפקנא ליה ליה ניחא אזל הוועיין צצ"י שוויא הכלבו אשר ע"ז כתב התצ"ש והרש"ל כתב יראה ששם היי הוועשה שנואל יתר וציי ופתוח בראשו ולא ידוע אם היי וחומר להכבד ע"ז כי והרש"ל כי יראה צקיא'ס שידעיס לאונר על צוריו כי הוא זש ונחתק מהכבד ולא הוי יתר וציי אזל כשנואל מחובר לרק וגם לכבד חנו אווריס צודאי זה הוא ולינו פוקל צשינוי מוקס והכצרה כותנת כיון שפעולתו להציר ליחת המרה מהכבד לקין שהמרה זרקה צו טפתה וועשוע שהטפה היזא ונתפשטת צכל הכבד למה יסקול צשינוי מוקס ופשוט הוא רק הספק צנואלאו צי ורידים כאלו אס נינוא צזה כל יתר כנטול דנוי והוי נקצו הדקין כמו יתרה ודלא אף שגם היז נחמדשה ע"י שינוי הטבע לו יחא שכאן אין להטריף משום חקר אזל משום ניקצ הדקין נטריף לרעת הרמזין ובכצרה הרמזין גצי הדורא דכנתא או ככצרה הגידולי הקדש ק"י מ"ז קק"א גם איכא חשש יליחת הפרש להכבד ויקלקלו ככ"ל כי כיון שאינו רביחא סן ומשום יליחה ולינו וועשוע כלל לכניסת הליחה להדקין דנינוא מעיינלכ איז ליה וועפקנא ליה ליה וצ"ע.

ובגדון דידן כשהוריד הולך ומהרה להדק ולא ען הכבד נראה לכאורה להטריף ומעט אחר דוועשוע ומסחיונה הפסקים כיון שיעקר פעולת היורה להשקיט חיס הכבד ואם ונחת איזה קיצה אינו פעולת פעולתה היא ערפה ע"י פרונויג ש"ד ק"י מ"צ צטס הפריח וצטס המהרש"ל וצונו"ש קק"צ ד"ה עוצדא כוי הציר וועשה דהריק"ש עיי"ש שכחצ כ"ש כאן להטריף וכשהיא מחוקה אינה פעולת פעולתה וע"י צ"ח צטס רצינו מנחם מרינוצורק וצ"כ צכ"ד כיון דכשהעורכות מועטה הליחה צאה דרך הקמפון ההוא להדקין א"כ אפסדה לה כח הדוחה להכבד ולא תפעול פעולתה צו אך ונחא דצרכות ק"א נראה שאין החיות תלוי צפעולתה היזא דקאמרה הצרייחא נעור היסן ויסן הנעור נעוק והנ"ך ולפירות הליח צרשי לאו וועשוע חלוק הוא רק ומשום שאין היסן או הנעיר פיעל פעולתו וועשוע כל בני דחשיצ לעיל וצתוכס מה שהמרה זורקת טפה אס לא חזרוק הטפה צכל זאה לא נעוק ויחי וכיון שאין החיות חלוי צזאת הפעולה צודאי כשרה ועיקר הקפידה צשלימות הכיס ונה שוועריף הפרנויג וועפק אס מאלא ליחה ונתיקה וועיס לקוחא הוא וקוף שיכצ כמו שוועיק שס כי אפשר שהמרינות הליחה מורה על צריחתו של הכיס ונחתמנה קצרה זו אס דצרי הרופאים הוועומיס דזילאגנאס-טיקא האוועיס שצכבד ומהיס ויי המרה ע"י זאלזויז ש"ס צו כיכ צקפריהס וע"כ ערס צאו המיס האלו להכיס ומחוקיס הם דאל"כ לא תועיל לדיקן טעיונת הכבד גצי חקרה המרה ופשוט הוא כשצאים להכיס הכיס מוחר המיס האלו וע"י קוראים להכיס וורה וצו תל"י עיקר הערפות וע"כ אס הליחה צכיס מחוקה חנו רואיס שאצד הכיס טעצו ונחו למחר ונחלקלל וסופו לכקוצ ונפלאיס טעצו של הרצינו מנחם מרינוצורק שנתן צו המהרש"ל כמו שוויא הצ"ח ד"ה כיטלה כי כאשר צארתו אין שייך וק שנטאר טעס ומרינות צכבד ליתר כנטול וכי תלוי צזה הכשרות והערפות פשיטא אס יעיל הכיס ערפה.

עוד כ"ל רצ"י ונחא דקשיחא דלישתכח צמרה מטיק הגוי אע"ג דלא נפקא מרגל הוא דרצינו ופרש"י ע"י שנענה הצהונה צהליכתה יומיס רציס ככנסה תמיד וועט צווקיס דחוק וקשה הא יומיס רציס היי קמפון המרה נקתס עם האי קשיחא וליחת המרה לא הוי לה דק לצה צכבד ולא עשה פעולתה והיחה או עריפה וא"ך חח"כ מחזור לכשרתה ועוד וכי אס מאלאו הקשיחא עודנה צהקמפון ערס צאה צהכיס הכי נערף משום שא"ל לפעול פעולתה זה לא

שמענו ולא ראינו זה א"ל שני הנורה יכולים לציא להכבד כשהקטיחא בחסותו כי הקטיחא
 נונחה בסמכותו בדחיקה ונרובה גם הרדב"ז הנלפס על הרמז"ס פ"ו ונ"ש צ"י אכתי איכא
 להקשות איך החמילה הגרעיה לכנוס במקום לו ותי' דע"י חמיוות הכבד מהר"ך הגרעיה
 ונכנס אפילו דרך סופון הדק ובהורה נתקשה ע"י"ש א"כ לו יהא שהסופון הנורה קשה
 כהוא דריאה בדומעות מהיהא לחברו אחר הא קשה דרך ויהדק ע"י וויס אינס צ"א"ס ס"ס כצמצ"ט כ"ז
 גבי חליה וכ"ש ליחה שענה יוחר וויס ע"י כוכה וי"ח ע"צ אחד ועוצה ואחד דק ודוחק
 לחלק דכאן איכא כח הדוחה המעייע לציאה וויס ע"כ נוכח וזה דלא איכפת לן מה שהכבד
 אינו מקבל פעולתו והנורה אם רק הנורה אינה נקיזה וא"כ אין לחסור צ"ד משום כח הדוחה
 שאין לה. אך למה לא נאסרה מעטס ניקב הנורה הא גם נקב צהולדה אינו צרור להכשיר
 ונהגמי וממע דוקא כבד קוחס וכ"כ צעיטור אוח מרה שבי ורה שניקצה וכבד קוחס כשר
 חבל לא ד"א והוא בעלמו כי גבי וושט דדוקא צושט וריאה קרוס שעלה ונחונת וכה אינו
 קרוס ע"כ נמ"ש חבל דצר אחר לא לא כיון למעט קרוס שעלה ונחונת וכה חלי אולי לכה"כ
 הגם דהוי וחולדה אינו קוחס וקצרתו אפשר דמדמי לניקב הכבד כנגדה דטרפה נושא
 שיספק הליחה והמרה לגומי כי"כ כאן ישפך החליה, מהמרה לגומי להדקין לחסוקי אם הוריד
 הולך מהכבד ליחת הנורה צלה צעיטורין ופשוט גבי אינקב כבד כנגדה דעריפה אין חילוק בין
 חנקוב נחונת חולי או וחולדה גם כ"ל לד"ק מה"ג שבי כדונקב ונרחא וסתנא לה כבד
 ולא משתפכא כשרה חיצות ולא משתפכא יחירוה אפשר כוונתו אפילו אם הוי סתיונה דמעיקרא
 ונקב וחולדה כנגדה טרפה נכוס דמשתפכא א"כ צ"ד כשהוריד נחוצר למה טריפה:

אורם ראיתי דע"ק סע"ד שבי וי"ח כל ש"ל שתיחת הוי צאקוס ורה רק ע"י נחוק נעתק
 היתרת אל המעים ע"י חבור הגיד שמועיס למה שבי"ה ככל העופות הרי ושמע שכן
 ככל העופות שהגיד הולך ונהורה וכן ראיתי צטרנגולת חליות לנולא כן ע"כ נחצונתי וראיתי שכן
 האחת כאשר נחצתי מה שהמרה זרקת טפה להכבד ועלה היא חבל אינו נוריד ונריפת נקיזה
 המרה הוי משום כשהפול טפה על שאר הצנים תקלקל כו"ש צפנתי קפ"ל ונראה דדעתו
 אפילו אם השפך דרך סופוני הכבד ג"כ טרפה וכ"כ צ"א"ס שער או"ה ס"י ע"ז ואסלח השעור
 אפילו הכי לגומי כשרה ונ"ש העיטור "חבל דצר אחר לל" כוונתו למינס שהמרה שלבס
 נחוצר לאצר אחר והפוסקיים נותנים גם לה דיני ורה לענין ניקב וע"כ הו"א שפוקיים צאקוס
 חצורה כמו כבד וע"כ כרצ העיטור דרק הכבד קוחס צאקוס חצורה ולא ד"א והטעם "ל דוקא
 האצר שטבעה לקבל פעולה המרה לקיומה דיה דסינו הכבד אז לא היק הליחה לחותו אצר
 חבל הצנים אחרים אפילו הדקין פעולת הנורה לסייע עיכול הנוון צפנים הדק והם ניקבה
 המרה צאקוס חצורה להדקין הליחה תקלקל צטר הדק ותינקב וה"ג דהאי ולא משתפכא כוונתו
 לאצר אחר ולא לכבד ולפ"י ה"י כ"ל להחיר גם צלא הפ"ח אם ניקב הכבד כנגד נקב המרה
 צאקוס חצורה ואינו מעצר לעצר כיון דלא משתפכא לאצר אחר ונשפך כולו אפילו רק כבד
 כשרה וכדמשמע מהיהא דטועמין ע"ס מר אם כיטלה ומעייין צה"ג יראה שכיון לזה כי תיקב
 צטר חיצות ולא משתפכא כשרה כי כיטלה הנורה לגומי הוה טובלא וקרעוה לכבד ואשתכח
 דצליעה צורה ואכשרוה וזה נראה כוונתו אם נשפך כולה להכבד ואינה משתפכא לחון כשרה
 וע"י צד"ח צ"ס טוע"ד שמעריפ"ס צבנון זה שלא צהפ"ו ואין תח"י לעיין צ"ס :

ומבר הגיל אם הוריד הולך אפילו והמרה לדקין כשרה כי משום שנספק כח הרומה ואינה
 פועלה

פועלת פעולתה להכבד הוכחנו שזה אינו מוריד ולגוף אינו נופל אפילו עשה אמת ולפנים הדק שסם פועלת פעולתה בל"ה לקיים עיכול המון אפילו תחרוקן שנה לגמרי כשרה כו"ש בכבדא וכן עשיתי ומעשה צדוק וכו' להכשיר אפילו צבאונה.
 וכ"ן כשהוריד אחד הוא וצביתא כן אצל כשהם שניים ויולאים נהנהג או אפילו אחד יולא מהנהגה והשני מהכבד או שניהם מהכבד ולהם נקבים צהדק לכל אחד צפ"ע לע"ע ה"ן צדי להכשירם ומסוס כל יחד כנטול דמי וכו'. נקצו הדקין לשיטת הרנוצין וכו' מחכמי האהל לחור"ד דעת תורה צוה.

אברהם דכהן ווייסבארד רב צ"ק הכיל בללאזיו"ר רב הגאון
 הלדיק מר"ז מענדל ז"ל אב"ד צעיר ראדין.

דוואהרט ג דבר בעתו

אציע פה נוול חכמי האהל אשר השבתי ציונים הללו לדיכ"פ רב החו"צ כ"ו תו"ה
יצחק מאיר הי"ו אשר הביא לי מעטמים ליישב דברי הרנוצים התמוהין פ"ח תו"ה
 תמידין שפסק דשתי הלחם אפיינתן צפנים ואינו דומה שבת וקשה עליו הא איפסלה
 בליכה כוונצאר בונחמות ל"ה וכחצ הכ"ל ליישב דהנה החוס' מונחמות כ"א הקצו האיך איפסל
 בליכה הא ה"ן כלי שרת ומקדשין אלא צונקן ות"י כיון דלא דחי שבת ומאחזוול כו"י ה"ו זונקן
 ומצואר צדברי התיק' דל"כ דא"ן דומה שבת ה"ו זמן אפי' רק מצי"ש וצ"ש החוס' "כו"י צבי"ש
 ושום דעיקר המלוה היינו הקטרה הוא צבצת והכל נז"ה אמת הוא ורק מ וס האפי' מחזיל
 הזמן עוד מע"ש ונעמה י"ל דע"כ לא קאזנר התיק' דל"כ דא"ן דומה שבת ה"ו הזמן ומאחזוול זה
 דוקא היכא דא"ן לאפיה שום אופן שידחה השבת אצל אס ה"ו עכ"פ אופן שידחה אפי'
 דציעצד אס השבת ודיעצד מקרי זמן ע"י צחוק' פסחים ה' ד"ה לא תשמעו ומנילא ה"ו זמן אפי'
 צבצת משום הדיעצד וא"ן ע"ש זמן כלל והוא סבבא ככונה ולפי"ז י"ל דלכאורה קשה אינא לא
 כיונא עדל"ת ואף דה"ו עשה ול"ת ע"מ לדעת הריב"ז הנידע דל"ת נדחת ואינו לוקה והכו"ז
 חידש דאס עבר דציעצד שיב אמרינן להיפך ונאי אולנא ולא ה"ו מהצב"ע וא"כ ה"כ דאס עבר
 ואפ"ה השתי לחם צבצת אז אמרינן להיפך ונאי אולנא ול"ל הא אפשר לקיים שניהם היינו
 מע"ש דכבר כ"י הישיע"ק כ"י תקפ"ו דציעצד דומה אפי' באפלק"ש ונעמה תיושב הרמז"ס
 היטב כיון דציעצד כשר צבצת וא"ן ע"ש זמן כלל ומנילא ה"ן החינר ומקדש מע"ש אמנ"ס רבא
 וכו"א דלא ק"ל כדעת ריב"ז וכונ"ש האחרונים שפיר אמרינן דל"כ דאפיינתן צפנים דומה
 שבת משום דאף דציעצד לא דחי אפ"ה צבצת ומנילא שפיר ע"ש זמן ומיפסל בליכה עכ"ד פח"ה.
ואמרת ליישב הרמז"ס על דרך הכיל באופן אחר דלכאורה קשה כיונא עדל"ת לשיטת
 הריב"ז דלא נשאר רק עשה אמנ"ס דברי הריב"ז תמוהין דעכ"פ ה"ו מהצב"ע אך י"ל
 לפימ"ש השעה"מ דמהצב"ע לא ה"ו רק ואס הוא צעידנא א"כ שפיר כ"י הריב"ז נצי חרישה דל"ת
 לוקה משום דל"ה צעידנא [ובזה ישבתי הירושלמי בצצועה שלא אוכל וז"ה ואכל לוקה וקשה
 לשיטת הריב"ז כיונא עדל"ת ע"י אה"י חדש נימן אמנ"ס להכיל כיונא דשם ה"ו צעידנא מניש וה"ו
 מהצב"ע ושבו ה"ו צעידנא] וא"כ ה"כ כיון דהמז"ה הוא אפ"ה ובאפ"ה עושה צבירה ושבו ה"ו
 צעידנא [והגם שכי החוס' שבת כ"י דבשתי הלחם כ"ע מ דים דליכה מקרי למס עד שיה"י צ'
 קדומים וצ"י לרדין ולענין שבת די צקריות פנים ונ"ד אמת ומנילא ל"ה צעידנא מ"מ בין דנשעה

שטחן הלחם לחייר או כאלה צלי שום הפסק נהנים ונדע שינת הרשניא יזה מקרי בעידמא
 ממילא שוב הוי מהצניע איכ לא משכחה לה שידחה השנח גם דזיענד ושיב הוי מההמול זמס
 ושפיר איפסק זלינה אמנס הרנניס לשיטתו דלא כיל מהצניע כמיש הכיו גליח מהי לולב
 ושפיר כשר דזיענד צשנה ושוב ליה זמק ועיש כלל ולא איפסק זלינה ואיש :

ראמנס בעיקר הדבר יש לשדות זו כנחא חדא לכימיש הירושניא שייזון קי דעשה שמוקדש
 לא דחי ליה כלל איכ ליחא להניל גם מיש דזיענד גם צאפלקיש דוחה זה ליחא
 דכנר כי הלחיה צפיד מהי חלילה דכי מכשנין דזיענד היינו חד פכול הצל הרי פסולי לא
 מכשנין דזיענד ואיכ היכ דחרי דזיענד הוא חדא חושב ואי ליחא וזי אשום אפלקיש
 ועמילא לחינו דוחם כלל ויש לי להאריך הרבה בזה ואכינו והנני ידירו דושימ.

ישראל נתן פראציה בהבחון דפה היי

יאוארזנא ד

(א) **ברכות** מיד צושנה חכל ענינס כוי וכהנ הפניי חל דקנע להו צהאי קידרס חעיג
 דצקרא גפן כחיב צרישא מיה עיקר גפן דצקרא היינו יין וצנה ודחי לא קאמר
 ריב דזעיין גי צרכוח ממש דצקרא ואכלת ושנעה כחיב כוי ודנניו ליע דהס היסך מדברי החוקי
 לעיל דף 97 ליה צדיה נחן שהקשו צקוהיד ואיח לריב דאחר גי צרכוח שלמות וסיל דהחניס אי סיל
 כוי הרי נראה צעליל להיסך מדברי הפניי ישייש ולעיג.

(ב) **חורין** הי צחוקי דיה חכס חוקי החוקי דהרתי שמיין חמנס להיחא חת המוער וגם
 ילפיין מינה להיחא חת המוגל לפני יאוש וכית חל נפקא לן כנר גוגל מציית
 חרתי אלעריך דמצינו לגוהל מחצרו צחמה חולין כוי וחכס ילפיין לגוהל מחצרו **צחמה**
 מקודשה שהקדישה חצרו לחטאת והגולן גיב חייב להקריב חטאת ודולה להקריב צחמה זו
 הנגולת צחמתי שאינו עולה לו כן פירוש צחמתי מלובלין צחומתס ודנניו ליע חל ליה שאין
 עולה לגולן לחיבתו ליל קרל דונכס חל צלחיה אינו עולה לו שהרי שינוי צעליס חול ופולקין
 צקדיסי מקרל דוכרלה לו לכפר ולא על חצרו כצטיק וצחיס די ולעיג.

חיים יונגער.

ה

קאריש

באריה (חדש אדר) כחצ הרצ המעריך היינו צשס האחרונים דהיכא דזיענד חלי עניד צעלמו
 ליש כיו דאיהו לא חלי עניד כוי והציא גיב צמילה שלא צוהנה דזיענד מהני כיון
 דיווחא גרס עיב ליש כיו דלא חלי עניד כוי ולי נראה עוד עעס אחר דליש צמילה שלא צומו
 צוול צשנה אי עניד לא מהני לפימ צשנה קליג דהנעס דחילה שלא צשנה אינה דוחה שנת
 וייט מחוס דאין עשה דוחה ליה ועשה ונדע דעת הריציא חולין קמיא דעכיפ הליח דחת
 ולא נשאר רק עשה ונדע מיש הפניי דעשה אחרין איע מהני ואיכ צמילה שלא צומנס
 צשנה דחליה נדחה וכשאר רק עשה שיב אחרין מהני — וצדיק זה ישנתי קושיי המפורשים
 (צדיה כיח) צשיפר של עולה דלא יחקע ואס הקע ילא כיון דאמיל ונפקא לחולין ואווחי לא
 כיחא כיו דאחר נחמנא ליה אעליה ואחרתי דבאמח הקשו דבלא טעמא דמעל גיב לריק ללאח
 עשום ערליח אלא שחלו דצמיעילה איכא כמי עשה דלריק לשלס כמיש הרנניס צפיה מעמילס
 ואין עשה דוחה ליה ועשה ושיי עשהימ פיה מהי לולב ולדעת הריציא היכל הליח נדחה ולא

נשאר

נשאל רק עשה ונצטעה אמרינן מהני והארכתי ציה ולכינו איה חכם הכותב הזה הניח לנו עוד העצמים פלפולא חריפתא וקלר כעה היריעה וליהביל ולייה תופיע בחוצרות הצעיל העורק.
מנהג מענדערל בהריימ הנאבער

אמרור ו פתוחי חותם

א) בשוית חים אויה קיי צדיה והשהח כי צהיל ומכיש להריימ והראציד דקיל דחונן צעייפ ווחר חפילו מדרבנן צהנאה עכיל ולא אדע אויה אסוף העוקוס שאמר בן הראציד דצעייפ אחר חלות ווחר צהנאה חפיי מדרבנן הלא הראציד צקי חמיס דעים צהשגותיו על צעל המחור פקחים פכיש כתצ צפירוש שושש שעות ולמצלה חקיר צהנאה "מדצריהס" וכ"כ צהשגרה הראציד קייל ויהי חיווי ה"ח חיל אלל חקור הנאה ליכא "חונן החורה" תשמע דעכ"פ מדרבנן חקור גם הראי"ש צפכיש קיי די אחר שהזכיר שדעה הראציד וצעל המחור פסקו כריש כתצ וצעהימ כי דוחר צכילה עד הלילה דצכילה הוא עשיתו ולא כתצ שכן הוא דעת הראציד עשות דידע הראיש שהראציד השיג ציה על צעהימ קופיח ופי"ו דפקחים עיייש וליע.

ב) בשוית חים אויה קיי קייט הביא להשיג על המכיי שרלה להוכיח דגס צעצר צאונס על צל יראה קצבו מהא דגול חונן ועצר עליו הפסח איער לו הרי שלך לפניך והרי הנגול נאנס מפני שהיי ציד הגולן ואפיה נאסר חוליו וכי עליו חים ורא"י זו אינו חביר כי לא הנגול קצבו אלא הגולן שעצר עליו צציי שהיי צידו יעיייש ודצרו לייע כי חוצאה להדיא צרמנ"ן צליקעיו לחמי פקחים דף ליא כדצרי הגולן צעל ומכיי הכיל שכי שס ש"מ דכי קניס ריש צחונן של ישראל כוי אלא צין צצוגג וצאונס קנקינן כוי והרי ונהח דגול חונן וקייס והרי אין קנס זה אלא לצעלים הראשונים והס לא עצרו עליו צכלום יעיייש הרי מפורש יולא מדצרו כדצרי המכיי גם צשויה נייצ ונהדיח קיי ביה העיח דצריס קשים כלפי המשיג וצמוכיה לא ראה דצרי הרמנ"ן הכיל שמדצרו נראה צעליל שהדין עם המשיג עיייש כי קלרתי אונס היש הכויצ ונהדיק קיי כי צדיה ונראה שרק הנגול אינו עוצר צציי אלא הגולן עוצר בן נראה גם מדצרי הרמנ"ן הכיל וזה דלא כריש השטותיק ציק ליו דשניסה אינס עוצרים צציי שויר צשויה ויח חיים (לחפ"ט) אויה קיי הי השיג גיכ על המכייע וגם הוא לא ראה דצרי הרמנ"ן הכיל גם צשויה כים אויה קיי פיא העלים עין מדצרי הרמנ"ן עיייש.

ברוך עין חמיס דגנ ווליה כוי כוי.

דוואהרט ז

א) באהיי (מודש ענה) הביא ור אחי כיי דצרי הירושלמי קידושין דיליף חיוב על האג לעול וקרא ציוס השוויי וליע איך נשמע ויה עיייש ולגיד נראה ליישב דהנה נודע חקירה המלכיר אי חיוב מילה הוא מליח חב או מליה קען רק מפני שאינו יכול לוגיל אייב העילה החורה חיוב על האב ונפייח אס יש לו צן קיווא עיייש ואחמ"ר שלי"מ צקי כלי חורה הביא ראי דמלות מילה על האב דאליכ אונאי מילה דומה שנת נחוש דלמא. הצן יהי קטוה וליל דלחלינן צחיר הא כבר כי המרחי רכוב להצא לא אמרינן וליל דנוכל לעולו ממכיש כמו

גבי כפל ז"ח לפי"ש הראשונים לצמיתה איכא גס תיקון להאכילו עיי"ז צחרונה וקדשים והוי
 ויהקן גמור (ואף להשוטה בלילה יהי שרי לאכול אך אכתי איכא תיקון לענין להאכילו צידים)
 אך אי כינוא דנולות וילה הוא ונולות האב איכא אפי"א אס יהי שוטה ג"כ וקיים האב הולות
 ושפיר דוחה ומנילא י"ל דזה כוננת הידועלנו כיון דליף ונציוס דנוליה דוחה ואנאי דלמח
 יהי אינו צר דעת וע"כ ל"ל דנולות וילה הוא על האב וא"ש.

צ) אמרתי להעתיק סקסן קטן וכמוד וכה"ק של וור אחי הרב הצאנז' צעהנח"ס סי' צית
 יודא וז"ל צוסי יצוות ק"ד ח"ש קטן שצא לכצות אינכים לו אל תכצה שצציתו עליהם
 והקטן האחרונים ונאי ראי' וזה דקטן אובל כצילות צ"ד ונלין להפרישו דלמח שצת שאני וכל
 הדיסקין דכתב ציה לא תעשה כל ונלכזה אתה יצנך ופירש"י קטנים ומקור וון הוכילתא ונלכזה
 לתן לפי"ש צעל ח"י"י סי' קל"ב לדש דאי כינא הצערה ללאו יולאת ה"ה כיצוי דאינו אלל
 לאו עיי"ש איכא לפי"ז וייח"י שפיר הגוי ראי' וקטן שצא לכצות כיון דכיצוי אינו צכלל ל"ת כל ונלכזה
 אתה וצנך ודו"ק **ובזה** ונחונך דעת הר"ף דהשוניט התיירן דבי יומן סס דמיירי צעושה על
 דעת אציו דר"י לשיטתו דק"ל הצערה ללאו יולאת שפיר הו"ך לתן צעושה ע"ד אציו דלין
 לוור דשצת שאני דכתב צ"י ל"ת כל ונלכזה וככ"ל דזה אינו דכיצוי לדידי' אינו צכלל
 ונלכזה אצל הר"ף לשיטתו דפסק הצערה לתקן יולאת בל"ה ל"ך קושי' הגוי דשצת שאני
 ודו"ק ע"כ דברי אחי היצ ז"ל.

הנ"ך העניך פראצקי צן הגאון דפס סי"ו

ח

האריש

נתרשיתי עוצה בחוקי ציון ה' דיה ה"ד הסיג שבי דנושה"ה לא קאוור הש"ס כופיה יוכיח
 שעי' טענה וכפירה ב"אס ופטור וכוונה דש"ה צע"א שונכישו דרגלים לדבר
 דונקך ע"ש ותוהתי הלא שיעת החוקי דע"א אינו לאון ציוקים דליתחוק איסורא כו"ש (צשיך
 יו"ד סי' קכ"ז) וא"כ חזקה אל"ס יתיר ונצרותו של ע"א ודעת החוקי צצ"ו ג' דגס ככופ"ה
 שייך אשחמועני וליכא חזקה א"א ונע"ו ודעת החוקי סס צצ"ו צע"א חייב שנועה
 וכפ"ג ליכא חזקה חין אלס חוצב ועכ"ל הכל הרגלים לדבר ה"ז ונ"ס עדות ע"א שנועיד
 כדצרו ונפ"ז אס ונחנות הע"א חסיב רגלים לדבר שונקר כ"ש ככופ"ה ד"ש להחוצב חזקה חין
 אלס חונע יחסז רגלים לדבר שהחוצב שנקר דהא חזקה אל"ס יתיר ונ"א ולכארה הוא קושי'
 דר"ה ולע"ג.

צבי יודא מאמלאק ונ"ס ונלחמות יודא.

ט

קאריש

באה"י (חודש חיי"ר) הערותי על הוולצ"ס ז"ל שבי דקדשים אפי" צנועה"ה"ג נשים חייבות
 ובערותי ונהפילין דקדשים הם כו"ש היעצ"ה סיכה ט"ו | הביאו דלווי"ר הגאוס"ק
 שכנס"ג מן וקאכאטעכאז שני"א צחטונתי הכלפוט צשו"ת דהשק אל"ער להג' וווארשא סי'

די' וצחפון שייכתי בצברתו ולא שייכתי בעטונו שכי דצקדשם כיון דאין לנודין לנוד מהלמדי ע"כ
 צקדשים כתיב חייבות אי"כ ל"ק כלל ונהפילין דקו"כס אין לנודין למד ונהלמד חבל על סצרת
 ידידי הרב הויצבק צעל ונלחמות יודא שם שכי טעונו דקדשים ונחולין לא ילפינן להקל עוד
 השגתי צמק"ע.

ואגב לעיר ונה בראיהי (צאה"י הרש ניסן) הניח הרב העורך הי"ו סצרות גדולי אחרונים
 דניענא דנהצצ"ע ונלד כל ונהא דל"ר ל"ה חעלינו יי"ש ופלא גדולה עליהם איך נעלב
 ונהם דצרי התיק צ"ק ס"ז ד"ה חונר שהוכיחו דלצ"י ע"כ ק"ל ונהצצ"ע לא ילא ונא הוא ס"ל
 אי עמיד ונהני ול"ע.

מרדכי בריא ז"ר ווייטץ.

שפתי ישינים ו' ונהגאון הגדול בו וו"ה **שמשון ארנשטיין** אצד"ק **קאריש** ז"ל
 [נשלח לידנו מהלמודו החיף וצקי כמו"ה ונרדכי ווייטץ כ"י תש"ח לו']

ב"מ דף צ' דעה רש"י דכא דהדין יחלוקו הינו היכא דליכא ודאי רנאי אכל זזה חונר חני
 ארגתי בו דליכא וודאי רנאי הדין דיהי ונוכה והתוקי ז"ל ק"ל דכל דההלוקה יכילה
 להיות חונת יחלוקי הפ"י צוודאי רנאי והנוכה על רש"י ונשנים דרוקין צבטר דהדין - יחלוקי
 חע"ג דליכא וודאי רנאי יי"ש ונראה ל"שצ קושי' התוקי דהרע"צ"א הקשה צהא דנודנה הש"ס
 הך דצ' אוחזים לנכה שליטת דניענא גם צונחתי יהי ונוכה ונא כאן צאוחזין איך נפסק להול"א
 וידם להיות ונוכה ונ"י דכל דליכא וודאי רנאי ק"ל להש"ס דנקטקס להול"א וידם להיות ונוכה
 יי"ש ודעתה י"ל צונכה דציני וציני אכל צונכה שסוא חמ"י כל אחד ואחד דטובל כל ויה
 שידו ונכנה אינו ונהפין להיות ונוכה כנאון דפסיק דוני והרי הרצה ס"ל דעל ונוכה שצידו אינו
 נשצב ואף להחילקים כהצו דהוא ונוכה בגלגול אחרי דנשצב על ויה דציני וציני וכאן דכונן
 דפסיק דוני אינה ונהדין ליטלכו וידו להיות ונוכה והנה צש"ס ווקי הך דצ' אוחזין דתפיס'
 צכרכשתא וכחצ החו"מ דנלשון צ' אוחזין ולא חני צ' אדוקין ונשנע אחיה צעלנא דכרכשתא
 ובהך דצ' אדוקין צבטר כ' דהיינו דכיא חפס צח"י יי"ש ולפי' ית"שצ קושי' התיק גני צ'
 אדוקין אף דליכא וודאי רנאי הדין דיחלוקי כיון דתפיס כ"א צח"י ואינו ונהדין לכלקס להיות
 ונוכה-- והנה הפ"י הקשה צהא דס"ד צונקה ונווכר דנקט וזוי מלמד ונא ודאי רנאי ונהדין
 דניענא יהי ונוכה ולפנו"ש כנאס דס"ל לס"ד דהך דצ' אוחזין כ"ש דלייני צונקה ונווכר דהפס
 כ"א הנוחלה כנו שתיכס אדוקין וצזה גם היכא דליכא וודאי רנאי יחלוקו והרי לשיטת הר"י
 הך דצ' אוחזין היא צנול"א אכל צונקה ונווכר איידי דליכא ציד ונווכר וה"ה לרש"י איידי
 דאדוקין שתיכס צהוכר או צהנול"א וניושצ קושי' הפכ"י לנכון:

אמנם יש לדון כנוה דס"ל דעל ונה דהפס ג"כ נשצב ונווילא גם צשנים אדוקין חו"י
 דנחויצין לשצב ונהדין דניענא דיהי ונוכה דעדין לא ונקרי ונחוקין ונראה כיון דשצויה
 זו ונרצבן הוא שלא יכא כ"א חוקף צטליהו שלחצירו ואף אס אינה רולה לשצב צודאי אינו
 ונהדין נלקפו כנו צשצויה דרצבן אין יורדין לכסיו ולא אוננין צזה יהי ונוכה ונעס שכהצני
מעתה היכא דליכא ע"א דנחויצ הנוכחיוו לשצב שצויה לאוניחא י"ל צזה דלא נחצב לנחוק
 צמה שחפס השני כנאון דפסיק דוני דהעד וקיייעו ואף אס ע"א הנוקיייע אינו סייערו

מינו כיון דשנועה זו מדרבנן לא נגרע חזקתו דהא אין יודין לכסיו ואין מויליין ומוכו אס אינו כשנוע אבל מה שמוכחם העד נגרע חזקתו אחרי דנוחיו שנועה דלוחייהא ולפי"ל דהו"ל כדלוקים על החלי ואחרי דליכא ודאי ומאי שס הרין דיהי" מוכח—וכראה היכא דהדין דיהי" מוכח הו"ל כמו דאין כלן מוחזק בזה כלל ודומה לדברי רבי"ן ז"ל חילין ליש דבאצורה כלמן ג"א ולמיש דשייך עוד דאינו מדייק ואומר דדדנו ולזה כי רש"י דמדדיק ומיישב קושי" התוס' והראשונים על רש"י ודוק עכדפתי"ת.

סאטמאר י"א משיב דברים

בימי העומה ישמלוהו השומה ונגזרה קל וחומר, כבוד ידידי הרב החריף וצקי ירא ושלם כוונת **נתן נטע** כ"י צעיר ווארשא.

א) ארשה"ט נפשו "לשחול" הגיע להגיד לו חו"ד ע"ד הונגה שהוצא בהגות רנ"א אר"ח חל"ד וניהגין לשעות עשנים וצונג"א הציא הונגה להעמיד האילנות בעלת ובחיי"א הציא צמס הגרי"א שפקק בזה דליכא משיס בחקותיהם לא תלכו וכ"ת האריך בזה הסה כצר כשאלתי בזה זה רבות צמנים והבאתי בזה להחיר לפי"מ צמנות הריצ"ש ק"י קני"ח (הוצא צמסי שנה ד' חודש אייר) לכל דבר כליכה חוקה אלא עושה משום איהו טעם ליכא משום בחקותיהם וה"ר ומה דשורפין על החלכים וא"כ צמ"ד שווענידין האילנות להזכיר שידוכים זו על פה"א א"כ ליכא חשש דבחקותיהם לא תלכו ושמתחי לכחות. ציוסק דעת להגי' ולבזב ק"י שו"ת העלה ג"כ לקיים ונהגן של יב"ח עפ"י דברי הריצ"ש ובעת מלאתי להגי' וצדעוואן סיי"ו בהגותו על אר"ח הוסיק סניף להחיר דכפי שהגו העכו"ם צמדחיתו להעמיד האילנות גם בחן ומעתה כיון שאין אלו עושים רק צמנים בלתי"כ אין חשש יעיי"ש.

ב) שדר לן חורפא לתמוה על הרמז"א צמ"ד מהו ומעיס שפקק באס נחלקו צדין לולב או לי"ת ושופר זה אומר כשר זה אומר פקול אינו נעשה זקן ונמרא יען דליכא בהמרחו דבר שזדונו כרת וסגנהו חטאת ע"כ והקשה כ"ת הא מפלוגתא דלי"ת יולווח ג"כ חיוב מיתה דאס הזקן ממרא אומר שהלי"ת הם כשרים והסקנהדין אומרים שהם פסולין וילא בהם צמנת לרה"ר לדעת הזקן ממרא פטור מויתתה ולדברי הצ"ד ממריב מיתה ואמאי לא הוי זקן ממרא כיון דיבא ומה דבר שזדונו כרת עכ"ד וכי שמוע קושי" זאת צמס הגאון הרי"ם מנור והסניחו בלע"ג.

ואמינא בזה כשנחצוקן צענוח דוולחא דאס ילא צמלית עם לי"ת פקולים לרה"ר חייב מיתה ונה כשתנה ושאר מלביש שיש לו רשות להלביש כוה צגדים ללאת בהם צמנת אונס העעם בזה יען שצדעתי להחיר הלי"ת ולהסיין ון הטלית ומיילא לא חשיב מלבוש ושאל"כ אס הלי"ת כשרים דעתו להניחם על הטלית ומעתה צמ"ד אס הזקן ממרא הורה שהלי"ת כשרים וילא בהם צמנת לרה"ר שהי" סובר דהלכה כהזקן ממרא א"כ לא הי' צדעתו להסיין מהטלית ודימה לשאר מלבוש א"כ גם לדעת הצ"ד פטור דהללא אזלין צמ"ד ומשכחתי ודעתו א"כ מעולם לא יולוח מפלוגתא דלי"ת חייב מיתה וצ"כ לא נעשה זקן ממרא ודויק כי לדעתי הדברים צדורים מאד ידירו הדושה"ת.

יצחק קליין המעריך.

סאטמאר

דורש לפרקים

אבות פ"ד הילולים לנזות כו וע"כ אחת נולד וע"כ אחת נולד וע"כ אחת נזת וע"כ אחת עתיד ליתן דין ומשצון כו כצר עמדו הנופוכסים לבצר ומשנה הזאת כי כלה ומקשה אחר כי יקודו של שכר ועונש הוא הצמירה המשפית כי צעלי החיים הנחומים צעול הסכרה לא שייך צפון לא זכות ולא חובה וממילא לא שכר ולא עונש וא"כ דברי המשנה נראין כסותרין זה את זה כי אם האדם צע"כ הוא נולד וצע"כ הוא חי איך יחכן לווד צע"כ אחת עתיד ליתן דין הלא האדם יוכל לטעין טענס אונס כי צע"כ נולדתי ונולדתי ואם לא הייתי צא לעולם לא הייתי מוטא וא"כ איך העמידני צדין לענוש אותי על מה שחטאתי הלא לא היי רלונו להעמידני לחיים ? ושונעתי צנס דרשן אחד ציבור מתוק מדבש וישא משלו ויאמר עשיר אחד היי לו צי צנות צוגרות אשר לא זכו לצא למקן צחולה כשאת הא' מפני שהיתה מנוולת צתכלית סניוול והצ' מפני שהיתה פגע רע צעלת ריב ומדון וקולה כשופר כל היום ויהי היום ויצאו צי עניים ונודים אל צית העשיר האחד והנס חרש לא ישמע והצ' סומא לא יוכל לראות ויאמר העשיר אל לבו אלה שני צני יאהר שילהירו פני ולהס צי צנותי שהייתה לנשים כי סמוא יקח את המנוולת כי הוא לא יראה צניוולה והחרש יקח את צעלת הריב כי הוא לא ישמע את קול לעקתה ויחילו צי האנשים לצנת את האיש והיתה שונח גדולה לצ' לדדין כי הצעלים לא הרגישו צחקרון כסותיהן ויהי כי ארכו להס הימים ויצא לאותה העיר כופא עוונתה אשר כל כחו היי לפקוח עינים עורות ולפתוח סערי אזנים חרשות ויצאו גם צי האנשים האלה צתוך הצאים אליו להרפא ונחלצו לשלם שכר הרופא אחר שהיה להס הרפאות תעלה והרופא רפא אותם כדצרו אצל אהה! אחר אשר נפקחו עיניו של הסומא ואזינו של החרש רעדה אחרתם זה על ריולו של אשתו הה על רעת פיה ולטונה של אשתו וכאשר צא הרופא וצקש את הסכר הקלוב מלטו לשלם כי אמרו למה הרעות לנו צחכמתך הלא עוצ היי לנו אז מנחה ויצואו אל עין משפט ויתחכס הדיון ויאמר להס כדצריכס כן הוא הרופא עשה לכם רעה תחת עוזה ואין אחס חייבים לו כלום ואדרבא הרופא מחיוצ להשיצ אחכס חנס ולסוס את הא' עור ואת הצ' חרש כצראשונה ויאמרו לא אחרי אשר קנינו את הרא"י ואת השומיעה אין רלונו לצאד אותה מחדש ויען הדיון ויאמר איך שקר צפיקס שהספקד מרונה על הסכר ולכו ותכו להרופא את סכרו כך הדבר צהיי האדם אמת סע"כ הוא יולא לאור העולם אצל אחרי צואו הנס אינו רולה לראות שחת ומסן הוא צחיים ואם האדם עונו ע"כ אינו חי דיון האמת ישיצ הלא גם ע"כ אחת נזת וא"כ צחרת צחיים וממילא ע"כ אחת עתיד ליתן דין ומשצין לפני עולך ויהי הקצ"ם ודפס"ח ש"י.

יצחק קליין המעריך.

סדר פרשיות

מדור אגדה

וואיטצען

בפ' צמדבר נחעירנו המפורשים למה כאמר צפקודי צכ"י "לגלגלותה" משא"כ צצצנו לוי וצח"ס יו"ד ק"י ר"לד ונציא משוס דצצנו לוי היי מקוס לטעות דאחא לרציו ויי שיג לי צי ראשים שהיי מנחה צשכים כהשיס סוף הקומוץ רנת דצכור שיס לו צי ראשים חייב יו"ד סלעים משא"כ צחממנים

זהבונים וזן כי דליכא למועמי זהו שהרי הערופה לא יחי" כ"כ ע"כ ספיר כי לגלגלתם אצל ח"ס הקשה וזה יענה לשיטת הרשב"א דיתרת יכול להיות וע"כ כהנז דבאונת להרשב"א הי' נמנים בשנים ולויס לא הי' אז צצו ראשים ע"כ לא כאור זהם לגלגלת יע"י"ש ולעכ"ד יל"ד למה צפקורי צ"י" כאור "בזקסר שנות" וכן צבכורים כאור ושא וקסר שנותם ומש"כ צלויס חקר הוכיח לגלגלות אצל חקר ג"כ הוכיח לזקסר שנות וכל דדוקא גבי צמי וגבי צבכורים אשר כאור זהם "לגלגלת" הולך לומר "בזקסר שנות" שלא יעשו לקסיר גוף או צצו ראשים צינחן שנים ע"כ כאור רק וקסר שנות לצד תונת ולא וכן הראשים וצ"ל"ס גם גוף אחד צצו ראשים לא יקרא רק צסס אחד אצל צלויס מאחר שלא כאור זהם לגלגלת ולא נוכלא זהם צצו ראשים כח"ס המ"ל ע"כ לא הולך למועמי שהי' בזקסר שנות וא"ש.

פייש פאלראה הרב צק"ק הג"ל.

תפרת ישרים

מאהילאוו

בתפלת ווסף של שלש תגלים צנוקה אשכנז ואין אנו יכילים כו' ופטי סיד "השלמה" **בזקדשין** והנה הנוקה האר"י ופטי סיד "שנשלמה" **בזקדשין** והנה הנוקה שנשלמה דמורה לשון עבר לכאורה ונדיוק יותר הלכון היה בין שצבונ"ק נחרז ונכרז ולאורתי דבר נאה צוה כי נוקה "השלמה" נדיוק יותר כי לדעתו השני נוקהות פליגי צויה שגב"א צבכונים אס יכולים להקריב קרבנות בזמן הזה צבונ"ק האקדש דבשנות ח"ס וי"ד ק"ו הלוי הביא ש"ה ופחיתו עלה לירושלים בשנת י"ז לחלף השינוי ואור שרצה להקריב קרבנות ואמר ונתן עירדה לא שאלתי על הטעויה וכן ויוחס טוב כהנז הלא עוניה היתה בליבו וע"י צח"ס שם עלה לעשות אצתי חסון ויחוקי כהונה ווסקנהו שם דקצנן פסק גדולי ניכל להקריב צויה"ן אך על שאר קרבנות וקספק שם והביא צתשו המ"ל שהאין יעק"א שלה שצקסי ושרי יושל"ס ליתן רשות להקריב קרבנות וח"ס השיצ לו כי הם קדשים גדולים לכל יקרב שם ווי שאינו נאמנת ישועאלים א"כ ניכל לומר כי הנוקה אשכנז ק"ל ציכולים להקריב קרבנות צויה"ן צבונ"ק האקדש ושא דאין וקריבין ווסוס שהיועאלים אין וניחים וע"כ נדיוק הנוקה "השלמה" לשון היה כלומר שאין וניחים ליקרב לזקוס האקדש אצל צבנ"ל שצבונ"ק ח"ד לא הי' מניעה ונוקה האר"י ק"ל דאין יכולים להקריב קרבנות צויה"ן וע"כ נדיוק "שנשלמה" לשון עבר דכיון שנחרז צבונ"ק אין אנו יכולים להקריב קרבנות ואין נפ"עו אס יניחו איתנו ליקרב לזקוס האקדש או לא והזן.

יעקב שרמה האדצבערג הרב צק"ק המ"ל וח"ס שו"ת עטרת שלמה.

שערי תשובה

קאריש לא הבנתי הלא ציינעטא דלא שכים גם ר"עו ונודה ל"ה למויעוטא וכנזואר צב"עו וע"י צחוקי דיש גיעין ד"ה סתם ספרא עיי"ש. — **רוס"א** יותר טוב לשלח הכסף ע"י שטר הונחאות צ"י דואר (פאקטואוויזונג פרוואלדין) ויגיע צעם לידי. — **משה** כבר נעל חלקו המגיע לו בזכות הסדפסה ועל הוותר עליו לשלם כחוק הקלוב צהאופנים ותשיצה זו לרצים חללה — **דוןאהר"ט** ישלח דברים טובים וזה ווא יצא — **פורת** (צאנזיקא) הכסף לא השגתי עד כה וימחול לדרוש שם צצ"ד ווי גרס ככא עיכובא. —

מדור הזכרה אלווי"ק וכן הגאון הקדוש רבצ"ג כו' ונ"ה שנתה צונס אצ"ד ופרשבורג ז"ל. **שובע שמחות בחג השבועות לחותמנו היקרים** כנרת ועתות ידים יצחק קליין המעריך

לשכת המודיעים

כל מחבר מו"ד או מדפיס מתבקש להמציא לבית המערכת
עקסעמפראר אחד מכר ספר חדש בצאתו לאור ובשכר זה תבוא האהל
יצחק הודעה אודותיו הוברת ההוא תשלח לידן הפשי

ספר אהלי שם כללים ודינים על שנות גיטין חצרו הרב הגאון הגדול ו"הר"ש גאנלפריעד
ז"ל הספר הלן כבר כלפס עוד צחי הונצבר ומרוב חשיבותו נוכר הכל
וכלפס כעת צפעס שנים והוא ספר נחץ ואלד לכל רב ומורה ומחירו מנשה כתיים להשיגו:
Osias Wilf Lemberg Soneng. 27.

ספר מראה ריאה ספר יקר כולל יותר נשתי נאות שו"ת והערות חדשות צדיני שו"צ
וקונטרס דיני הרחי לרשותא וקונטרס לך נסיון כ"ו והוא נעשה
ידי אונין נפלא וכל הרואה ישתווס על "הנראה" ונראות "נגהים" אור נגה עלינו כי אסף
בעניני גרמה הלכות גדולות שנה כאן יראו ישרים וישנחו ומצחו זמני תודה עצור ופעלו ומירו
שני כתיים ועשרה ל"ל.

Jone Halpert Schächter in Makó (Ungarn.)

ספר עזר אליעזר כולל חידושים ופסולים על צראשית ושמות ומס "צארה" ונצאר כל
חנינא ופענה בעלמים צונקראית סתומים ונאחז"ל התנוהים ואיר
לאר"ש ולדרים צדצרים ונאירים כזמר הרקיע ומחירים ומחירו לחותני "האהל יחק" כתר אחת
להשיגו צית הונערכת האהל".

צצית הונערכת האהל יחק נולא להונכר קוצלי "האהל יחק" ונשנת תרס"ו ומחרס כל החלקים
צידד 3' כתיים וארצעים העללערי: נחיר המודעות צאהל יחק יתחשצו צול וכל חוצר חצר
צצית חרושת אשחר לפנות אלי צזה וצעה ישיגו קויים והעס העומדים צצורה וכל קליי ארץ

"בית המערכת "האהל יצחק"
אדרעססעי
Rabbiner Ig. Klein Szatmar (Ungarn.)

ב"ה ספרים אשר הגיעו לבית המערכת .

ספר רבי **עזריה** פיגו צעל "צניח לעתים" וגדולי תרומה וכולי תולדותיו ואורעות ימי חייו פעולותיו הספרותיים מוכתרים קלרה וחיי יהודי וייחלילא שבזמנו ושתי תשובותיו צהלכס ועשתקות מכת"י מחירו 3' כתיים חפשו להשיגו.

Abe Apfelbaum Rezeszow (Galiz.)

ספר "צית יודא" כולל פלפולים כחמדים והצרות חדשות צכמה הלכות גדולות מחירו כחז אחת. ולחומתי אהל יחק מחירו אך שלשים ל"ל חפשי להשיגו צצית הוערכת אה"י.

ספר "מאור רי עקיבא" דרושים באגדה על ס' צרהשית וכליה אליו צסופו ש"ח מאגונים ופורקמים מחירו לחומתי אה"י כחז אחת להשיגו.

Singer Juda Vác (Ungarn)

בשער צה רבים אודיע נאמנה כי כדפס צצהש"ת "שדי חוד" חלק ד"י [ה' ימכני ע"ד כ"ש להדפיס כל החלקים הנעוצים צכחוצים] ונחירו עם הושלח עולה הרצה וחלי תלמוד להמחצר מותר להרבים י"יו ואמכור כל "ד"י" החלקים צקך ע"ו רוצעל לחי"ל לא חשלה על כ"כ — להדורקים באופן אחר לא חשיצם — להדורקים חלקים אחרים עילה חלק א' רוצעל וחלי חפשי וצכל חופן הנחיר משחלם צראש ונכאן תשובה לרבים — וצמחירי צכמתי דוכנו שלא יחייצוי צזה וה"י זה שלום.

הק' אברהם נסים אשכנזי הי"ו. A. N. Aschkinasy Krasubasar Krim (Russland)

ראה זה הרש! תלמוד ירושלמי סדר קדשים ומכח חולין — צככות ילא פעם ראשונה ומכת"י ישן כושן מונה ומסודר ונפורש צאז היטב ע"י הפירוש "משק שלמה" וכליה לזה הערות יקרות וסרצ האי גאון רשכבה"ג יוכן "הרש"ש הכהן ונכעזאן הי"ו מחירו על כ"י פשוט 5' כתיים ועל כ"י רעגאל 7' כתיים עם המשולה להשיגו אלל הגאון העו"ל.

Rabb. V. Friedländer Szatmárhegy (Ungarn)

הגדה ש"פ עם צאז "נגיד ונסיק" כצדות מודבר צה צאורים ופתיים פשטים ודרושים מהרצ הגאון הגדול נאה לורש ונאה ונקיים ויה' ציימן גיעעלואהן סרצ צקיעוולאכד (כדפס צירושלים תוצ"ה).

Rab. B. Gittelson Klewland Ohio (Amerika)

Der Israelit — האיזראעליט

נסד ע"י הרב הה"ג חכם הכולל מוה' מאיר לעהמאן וצ"ל אבדיק מנגצע מקדש להרמת קרן הדת והדין והשלום בכל מקציעות היהדות יוצא לאור כעת בעיר פראנהפורט א"ט מחירו לרבע שנה 2 קראנען. האדריסה:

Verlag des: „Israelit“ Frankfurt a. m. Hansa-Haus.